

แบบการเสนอผลงาน
(ระดับชำนาญการ และระดับชำนาญการพิเศษ)

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลบุคคล/ตำแหน่ง

ชื่อผู้ขอประเมิน.....นายชาติบัญชา เพชรสุก.....

ตำแหน่งปัจจุบัน.....นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการ.....

หน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งปัจจุบัน ทำหน้าที่หัวหน้าหน่วยจัดการต้นน้ำภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ซึ่งต้องกำกับ ดูแล แนะนำ และตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้ร่วมปฏิบัติงาน โดยใช้ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์และความชำนาญงานสูงมาก ในด้านวิชาการป่าไม้ปฏิบัติงานที่ต้องตัดสินใจหรือแก้ปัญหาที่ยาก รวมถึงการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพสูงสุด และปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย.....

ตำแหน่งที่จะแต่งตั้ง.....นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการพิเศษ.....

หน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งที่จะแต่งตั้ง.....กำกับ แนะนำ ตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้ร่วมปฏิบัติงาน โดยใช้ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และความชำนาญงานสูงมากในด้านวิชาการป่าไม้ปฏิบัติงานที่ต้องตัดสินใจหรือแก้ปัญหาที่ยากมาก และปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย.....

ส่วนที่ ๒ ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน

๑. เรื่อง.....การมีส่วนร่วมของชุมชน ต่อการจัดการลุ่มน้ำภูเวียง จังหวัดขอนแก่น.....

๒. ระยะเวลาที่ดำเนินการ.....ตุลาคม ๒๕๖๕ ถึง กันยายน ๒๕๖๖.....

๓. ความรู้ ความชำนาญงาน หรือความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

๓.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการลุ่มน้ำ

๓.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๓.๓ การปลูกฟื้นฟูสภาพป่า

๓.๔ แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วม

๔. สรุปสาระสำคัญ ขั้นตอนการดำเนินงาน และเป้าหมายของงาน

การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการลุ่มน้ำภูเวียง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจของชุมชนเกี่ยวกับการจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำ ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ตลอดจนปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำภูเวียง จังหวัดขอนแก่นและนำผลการศึกษาไปกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำภูเวียง โดยวิธีสำรวจความคิดเห็นของชุมชนในพื้นที่ลุ่มน้ำภูเวียง ใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างชุมชนบ้านโนนสูง หมู่ที่ ๑๔ ตำบลในเมือง อำเภอเวียงเก่า จังหวัดขอนแก่น วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อใช้อธิบายลักษณะทางเศรษฐกิจสังคม ระดับการมีส่วนร่วม และปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ด้วยค่าสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ร้อยละ(Percentage) ความถี่ (Frequency) Independent sample (t-Test) และ one -way anova (F-test) มีรายละเอียดขั้นตอนดังนี้

เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อวัดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ แบบครั้งเดียว โดยมีแนวทางการศึกษาเป็นลักษณะเชิงสำรวจ (Survey or Exploratory Study) และใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวอย่างแล้วนำข้อมูลมาประมวลผลและวิเคราะห์โดยโปรแกรม SPSS ซึ่งมีรายละเอียดหัวข้อดำเนินการศึกษาวิจัยดังนี้

๑. การเก็บรวบรวมข้อมูล

๑.๑ ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) โดยศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เอกสารงานวิจัย รวมทั้งข้อมูลโครงการ และข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่ศึกษา

๑.๒ ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) เก็บรวบรวมโดยวิธีการสอบถามกับตัวแทนครัวเรือนด้วยแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ร่วมกับการสังเกตการณ์โดยตรง

๒. การสร้างแบบสอบถาม

๒.๑ แบบสัมภาษณ์ที่ใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษา ประกอบด้วยคำถามแบบปลายปิดและคำถามแบบปลายเปิด ซึ่งผู้ตอบสามารถตอบและแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะได้อย่างอิสระ โครงสร้างของสัมภาษณ์ ประกอบด้วย ๔ ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของผู้ให้สัมภาษณ์และครัวเรือน

ส่วนที่ ๒ ความรู้เกี่ยวกับการจัดการพื้นที่ต้นน้ำ

ส่วนที่ ๓ การมีส่วนร่วมในการจัดการลุ่มน้ำภูเวียง ลักษณะคำถามเป็นมาตราวัดแบบ Likert Scale แบ่งเป็น ๕ ระดับ

ส่วนที่ ๔ สภาพปัญหา และข้อเสนอแนะ ในการจัดการลุ่มน้ำภูเวียง

๓. ประชากรและขนาดกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างของการศึกษานี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในบ้านโนนสูง หมู่ที่ ๑๔ ตำบลในเมือง อำเภอเวียงเก่า จังหวัดขอนแก่น โดยการสุ่มตัวอย่างใช้สูตรของ Yamane (1973) ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ ๙๕ และสัมประสิทธิ์ความผันแปรเท่ากับ ๐.๐๕

๔. การวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๑ การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive analysis) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่ออธิบายข้อมูลพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ความรู้เกี่ยวกับการจัดการพื้นที่ต้นน้ำลำธาร และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการลุ่มน้ำภูเวียง โดยนำเสนอในรูปตารางและแสดงค่าสถิติอย่างง่าย ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าเฉลี่ย (Mean) ร้อยละ (Percentage)

๔.๒ การวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน เป็นการทดสอบหาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการลุ่มน้ำภูเวียงอย่างมีส่วนร่วม ใช้ค่าสถิติ t-Test กับตัวแปรอิสระที่แบ่งกลุ่มออกเป็น ๒ กลุ่ม และใช้ค่าสถิติ F-test กับตัวแปรอิสระที่แบ่งกลุ่มออกเป็น ๒ กลุ่มขึ้นไป กำหนดนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ระดับ ๐.๐๕

๕. กรอบแนวคิดในการศึกษา

การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการลุ่มน้ำภูเวียง ครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดให้ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการลุ่มน้ำ ได้แก่ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน และการเป็นสมาชิกเครือข่าย อส.อส. ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการลุ่มน้ำภูเวียง

๖. สมมติฐานการศึกษา

- ๖.๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการจัดการลุ่มน้ำภูเวียง แตกต่างกัน
 - ๖.๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการจัดการลุ่มน้ำภูเวียง แตกต่างกัน
 - ๖.๓ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการจัดการลุ่มน้ำภูเวียง แตกต่างกัน
 - ๖.๔ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการจัดการลุ่มน้ำภูเวียง แตกต่างกัน
 - ๖.๕ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการจัดการลุ่มน้ำภูเวียง แตกต่างกัน
 - ๖.๖ ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน ต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการจัดการลุ่มน้ำภูเวียง แตกต่างกัน
 - ๖.๗ ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่างกัน ต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการจัดการลุ่มน้ำภูเวียง แตกต่างกัน
 - ๖.๘ ประชาชนที่มีสถานะเป็นสมาชิกเครือข่าย อส.อส. ต่างกัน ต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการจัดการลุ่มน้ำภูเวียง แตกต่างกัน
๗. สรุปผลการศึกษา

๕. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/คุณภาพ)

ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการลุ่มน้ำภูเวียงจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๑๔๕ ตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง ๔๑ – ๕๐ ปี จำนวนมากที่สุด ระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อาชีพโดยส่วนมากอยู่ในภาคการเกษตร เช่น การทำไร่ อ้อย มันสำปะหลัง และทำนาข้าว รายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง ๑๒,๐๐๑ – ๑๕,๐๐๐ บาท สำหรับระยะเวลาในการอาศัยอยู่ในชุมชนโดยส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในชุมชนมากกว่า ๑๕ ปี และส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิกเครือข่าย อส.อส. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการลุ่มน้ำภูเวียงได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ทั้งนี้เพื่อที่จะนำข้อมูลจากการศึกษาในครั้งนี้มาเป็นแนวทางการวางแผนการจัดการลุ่มน้ำภูเวียงอย่างมีส่วนร่วมโดยมี จุดมุ่งหมายในการจัดการลุ่มน้ำภูเวียงให้เกิดความยั่งยืนทั้งในด้านทรัพยากรและการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยเน้นในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม สังคม พร้อมนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการ โดยเน้นให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามี ส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และเข้ามามีส่วนกำหนดแนวทางการบริหารจัดการ โดยต้องสอดคล้องกับสภาพจริงของพื้นที่ วิถีชีวิตของชุมชน โดยมีแนวทางการจัดการดังนี้

๑. ระดับนโยบาย

๑.๑ ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเพื่อรองรับการมีส่วนร่วมและความถูกต้องของชุมชนในการเข้ามาใช้ประโยชน์และร่วมทำกิจกรรมในด้านการจัดการลุ่มน้ำ

- อุทยานแห่งชาติภูเวียงร่วมกับหน่วยจัดการต้นน้ำภูเวียง และประชาชนในพื้นที่ร่วมกันกำหนดพื้นที่ป่าที่เหมาะสมเหมาะต่อการจัดการลุ่มน้ำให้กับแต่ละชุมชนร่วมกันดูแลและรักษาป่าในพื้นที่
- ให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการลุ่มน้ำภูเวียง ภายใต้หลักเกณฑ์ที่กำหนดร่วมกันกับทางอุทยานแห่งชาติภูเวียง และหน่วยจัดการต้นน้ำภูเวียง รวมถึงหน่วยงานราชการอื่นๆด้วย
- ให้ประชาชนในพื้นที่ร่วมออกความคิดเห็นหรือเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขหลักเกณฑ์ วิธีการในการจัดการลุ่มน้ำภูเวียงและร่วมกันบริหารป่าไม้ เพื่อให้เป็นการดำเนินงานของชุมชนอย่างแท้จริง
- เน้นการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารและกิจกรรมที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ การจัดการลุ่มน้ำ เพื่อเป็นแนวทางสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม

- หน่วยจัดการต้นน้ำภูเวียง จะกระตุ้นการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น โดยเลือกกิจกรรมหรือโครงการที่เหมาะสมกับช่วงอายุ มีการจัดเวทีกิจกรรมหรือเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ให้เป็นประโยชน์

๒.ระดับปฏิบัติ

๒.๑ การเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน จำเป็นต้องปรับปรุงการทำงานของหน่วยงานภาครัฐให้สามารถปฏิบัติได้อย่างรวดเร็ว ทันสถานการณ์ โดยหน่วยงานภาครัฐต้องเข้าถึงพื้นที่รวดเร็ว เมื่อมีการบุกรุกทำลายป่าต้นน้ำ หรือ กระทำการอันใดที่ขัดต่อกฎหมาย กฎระเบียบ กฎเกณฑ์ที่กำหนด และหน่วยงานภาครัฐ เช่น หน่วยจัดการต้นน้ำภูเวียงควรให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องอย่างถูกต้อง ให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการพื้นที่ต้นน้ำลำธารแก่ประชาชนในพื้นที่ ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆอย่างสม่ำเสมอ พร้อมทั้งส่งเสริมและพัฒนากการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ตามโครงการของสำนักอนุรักษ์และจัดการต้นน้ำ เช่น โครงการส่งเสริมและพัฒนากการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่อนุรักษ์ (สสอ.) อย่างต่อเนื่อง อันจะก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่อย่างยั่งยืน

๒.๒ การปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนในพื้นที่รักและหวงแหนทรัพยากรป่าไม้ ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร โดยหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ควรจัดทำแผนการดำเนินงานให้มีหลักสูตรการฝึกอบรม หรือ ให้ความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้อย่างจริงจัง ทั้งประชาชน เยาวชน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องต่างๆ โดยให้เน้นเยาวชนในพื้นที่ เพราะการดูแลรักษาทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่ต้องดำเนินการจริงจังในระยะยาว และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยหวังผลให้คนรุ่นใหม่มีจิตสำนึกในการดูแลรักษาป่าไม้ให้ยั่งยืนต่อไป

๒.๓ นำเทคนิคและเครื่องมือในการจัดการลุ่มน้ำ เข้ามาใช้ โดยใช้เทคนิคเชิงประวัติศาสตร์ชุมชนที่ใช้ธรรมชาติเป็นสื่อ และผสมผสานกับเทคนิคสมัยใหม่ที่มีเครื่องมือ อุปกรณ์ประกอบการใช้ โดยมีเทคนิค ดังนี้

- การทำแผนที่อย่างมีส่วนร่วม เป็นสิ่งแรกที่จะต้องทำเมื่อเข้าไปในชุมชน เพราะเป็นวิธีการที่จะทำให้เห็นภาพรวมของชุมชน หรือทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างรวดเร็ว ได้ปริมาณมากในระยะเวลาที่สั้น

- การทำแบบจำลองโมเดลลุ่มน้ำ /ป่าชุมชน การทำแบบย่อส่วนในการจัดการพื้นที่ จะแสดงให้เห็นถึงลักษณะทางภูมิศาสตร์ เช่น ตำแหน่งของชุมชน ลำห้วย ลำธาร ภูเขา ป่าชุมชน พื้นที่ทำกิน ป่าอนุรักษ์ ชัดเจนยิ่งขึ้น ทำให้ใช้ในการวางแผนการจัดการลุ่มน้ำ หรือการจัดการชุมชนได้เป็นอย่างดี

- การทำสื่อสิ่งพิมพ์ หรือสื่อการนำเสนอ เพราะเป็นการสื่อสารทางเดียวที่เข้าถึงคนหมู่มากได้ดี ช่วยให้เกิดกระบวนการเรียนรู้แก่ชุมชนและบุคคลทั่วไป

- การจัดนิทรรศการ เป็นสื่อชนิดหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงข้อมูล รูปภาพ ที่แสดงถึงวิถีชีวิตชุมชน และสภาพแวดล้อมของชุมชน ได้อย่างรวดเร็วในระยะเวลาหนึ่ง

- การใช้วัฒนธรรมชุมชน เป็นความรู้และภูมิปัญญาของชาวบ้านที่เรียนรู้และสั่งสมมาจากบรรพบุรุษ หรือการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่มีฐานความคิดมาจากความสัมพันธ์ของคนกับคน คนกับธรรมชาติ แนวคิดทางพุทธศาสนา และความเชื่อในสิ่งเหนือธรรมชาติของชุมชน

- การทำหลักสูตร ท้องถิ่น เพราะเป็นการสร้างข้อมูลการเรียนรู้ที่ใกล้กับนักเรียนได้เป็นอย่างดี โดยนักเรียนสามารถเข้าไปศึกษาในสถานที่นั้นได้โดยตรง ได้เรียนรู้วิถีการประกอบอาชีพจากการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสัมพันธ์กับฐานครอบครัว ทั้งนี้จะต้องระดมความคิดจากหน่วยงานหลายฝ่าย เช่น ราษฎ์ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน หัวหน้าอุทยานแห่งชาติ หัวหน้าหน่วยจัดการต้นน้ำ ครู นักพัฒนา อบต. ฯลฯ เพื่อพัฒนาหลักสูตรร่วมกัน

๖. การนำไปใช้ประโยชน์/ผลกระทบ

สามารถนำผลการศึกษาที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำภูเวียง ประกอบด้วย

๖.๑ มีฐานข้อมูลเพื่อประชาสัมพันธ์ให้ประชาชน หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนในพื้นที่ตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของพื้นที่ป่าต้นน้ำลำธาร พร้อมทั้งส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม

๖.๒ เป็นข้อมูลเพื่อการจัดการทรัพยากรป่าไม้ บูรณาการร่วมกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ลุ่มน้ำ เช่นการปลูกฟื้นฟูสภาพป่า การจัดการเชื้อเพลิง การจัดทำแนวกันไฟ การสร้างฝายชะลอน้ำ และการเพาะชำกล้าไม้ท้องถิ่นเพื่อลดการทำลายป่า เป็นต้น

๖.๓ เป็นข้อมูลเพื่อการพัฒนาฐานข้อมูลชุมชน และการใช้ประโยชน์ที่ดิน ในพื้นที่ลุ่มน้ำภูเวียง

๗. ความยุ่งยากและซับซ้อนในการดำเนินการ

ต้องศึกษาค้นคว้า ตรวจสอบเอกสาร งานวิจัย ข้อมูลโครงการ และข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับพื้นที่ที่ทำการศึกษา อันจะเป็นประโยชน์และช่วยอธิบายถึงลักษณะต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการลุ่มน้ำภูเวียง รวมทั้งการเก็บข้อมูลแบบสอบถามข้อมูลประชาชนในพื้นที่ต้องมีความพยายามในการเข้าถึงในแต่ละครัวเรือน

๘. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ

สภาพทางสังคม และเศรษฐกิจของชุมชนที่มีประชากรส่วนใหญ่อยู่ในภาคการเกษตร ส่งผลให้ประชาชนต้องออกไปทำงานในพื้นที่การเกษตรในช่วงเช้า และกลับเข้าบ้านพักในช่วงเวลาภาคค่ำ ในขณะที่บางครัวเรือนจำเป็นต้องนอนพักค้างในที่พักรับพักรวบรวมพื้นที่ทำการเกษตรเนื่องจากพืชหรือปศุสัตว์บางชนิดจำเป็นต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษในช่วงต้นของกระบวนการผลิต อีกทั้งเพื่อให้มีระยะเวลาในการปลูกและบำรุงรักษาพืชพรรณให้ทันต่อช่วงของฤดูกาล ในขณะที่ผู้ที่อยู่บ้านส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ และเด็กที่ไม่สามารถให้ข้อมูลได้ การเข้าพื้นที่เพื่อศึกษาข้อมูลจึงจำเป็นต้องอาศัยช่วงเวลาก่อนที่ประชาชนจะออกไปทำการเกษตร หรือหลังจากที่ประชาชนกลับมาจากการทำการเกษตรในการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลผู้ศึกษาจึงต้องอาศัยการเข้าชุมชนบ่อยครั้งเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน เพียงพอต่อการวิเคราะห์ข้อมูลชุมชน

๙. ข้อเสนอแนะ

มีการปรับปรุงพัฒนาข้อมูลพื้นฐานชุมชนในพื้นที่ให้เป็นปัจจุบัน สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายขึ้นสามารถใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการศึกษาข้อมูลต่างๆ

๑๐. การเผยแพร่ผลงาน (ถ้ามี)

.....
.....
.....
.....
.....
.....

๑๑. ผู้ร่วมดำเนินการ (ถ้ามี)

- (๑)สัดส่วนของผลงาน.....-%
(๒)สัดส่วนของผลงาน.....-%
(๓)สัดส่วนของผลงาน.....-%

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) ผู้ขอประเมิน

(นายชาติบัญชา เพชรสุก)

วันที่ ๑๐ / มกราคม / ๒๕๖๗

ขอรับรองว่าสัดส่วนการดำเนินการข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

รายชื่อผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	ลายมือชื่อ
(๑)	
(๒)	

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

(ลงชื่อ)

(นายกฤษณ์ จันทชม)

(ตำแหน่ง) นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการพิเศษ ทำหน้าที่

ผู้อำนวยการส่วนจัดการต้นน้ำ

วันที่ ๑๐ ม.ค. ๒๕๖๗

(ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล)

(ลงชื่อ)

(นายศักดิ์ชัย จงกิจวิวัฒน์)

(ตำแหน่ง) ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๘

วันที่ ๑๐ ม.ค. ๒๕๖๗

(ผู้อำนวยการกอง/สำนัก ขึ้นไป)

หมายเหตุ : ๑. คำรับรองจากผู้บังคับบัญชาอย่างน้อยสองระดับ คือ ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล และผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไป
อีกหนึ่งระดับ เว้นแต่ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวเป็นบุคคลคนเดียวกัน ก็ให้มีคำรับรองหนึ่งระดับได้
๒. การเสนอผลงานให้มีความยาวไม่น้อยกว่า ๕ หน้ากระดาษ A๔

เอกสารแนบ ๔

แบบการเสนอข้อเสนอนโยบายการพัฒนาหรือปรับปรุงงาน
(ระดับชำนาญการ และระดับชำนาญการพิเศษ)

๑. เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (อส.อส.)
อย่างยั่งยืนภายใต้การดำเนินงานของพื้นที่อนุรักษ์แบบบูรณาการเชิงพื้นที่

๒. หลักการและเหตุผล

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้มีนโยบายในการทำงานของหน่วยงานภาคสนาม โดยการบริหารหน่วยงานภาคสนามในพื้นที่อนุรักษ์แบบบูรณาการเชิงพื้นที่ ซึ่งเป็นการบริหารงานแบบเน้นการมีส่วนร่วม และผสมผสานทรัพยากรธรรมชาติภายใต้การบริหารงานของหัวหน้าพื้นที่อนุรักษ์แบบบูรณาการเชิงพื้นที่ เพื่อให้สามารถเกิดการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ และเกิดการพัฒนา โดยมีแนวทางการปฏิบัติราชการในพื้นที่อนุรักษ์เชิงพื้นที่ ให้สามารถบังคับบัญชาหน่วยงานภาคสนามอื่นที่มีที่ตั้งหรือมีพื้นที่ปฏิบัติอยู่ในพื้นที่อนุรักษ์แบบบูรณาการเชิงพื้นที่และสามารถวินิจฉัยข้อมูล ปัญหา อุปสรรค ตลอดจนกำหนดแนวทางแก้ไข ปัญหาและดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว ตรงตามนโยบาย สนองตอบต่อความต้องการและข้อเท็จจริงได้โดยตรง และทันต่อสถานการณ์

ทั้งนี้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช มีกิจกรรมเครือข่ายที่ดำเนินการ ดังนี้

๒.๑ เครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (อส.อส.) ประกอบไปด้วย

๒.๑.๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (สสอ.) ดำเนินการโดยสำนักอนุรักษ์และจัดการต้นน้ำ เป็นกิจกรรมที่สนับสนุนให้ชุมชนในพื้นที่ต้นน้ำรวมตัวกันเป็นเครือข่าย โดยให้มีการสนับสนุนงบอุดหนุน หมู่บ้านละ ๑๐,๐๐๐ บาท สำหรับเครือข่ายเริ่มต้น และให้งบอุดหนุน หมู่บ้านละ ๓๐,๐๐๐-๕๐,๐๐๐ บาท สำหรับเครือข่ายนำร่อง โดยมีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมให้ชุมชนมีการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้ชุมชนและสมาชิกได้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูล เรียนรู้ประสบการณ์จากชุมชนอื่น และเป็นการขยายผลต่อเนื่องจากกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (สสอ.) เพื่อเน้นกระบวนการสร้างเครือข่ายด้วยความสมัครใจของชุมชนที่ตั้งอยู่ในลุ่มน้ำเดียวกัน โดยจะเริ่มจากหมู่บ้านที่เคยเข้าร่วมกิจกรรม สสอ. เป็นหลักในเครือข่าย เพื่อการสร้างแนวร่วมที่เข้มแข็งผ่านเครือข่ายชุมชนต้นน้ำที่มีประสิทธิภาพ ในการช่วยกันดูแลรักษาและฟื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำให้คงความอุดมสมบูรณ์ และดำเนินกิจกรรมของชุมชนที่ส่งเสริมความสมดุลของระบบนิเวศต้นน้ำ ตลอดจนให้ชุมชนมีการเตรียมพร้อมรับ และลดความเสี่ยงภัยทางธรรมชาติที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

๒.๑.๒ หมู่บ้านเครือข่ายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ดำเนินการโดยสำนักป้องกันปราบปราม และควบคุมไฟป่า เป็นกิจกรรมที่สนับสนุนให้กับหมู่บ้านที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาไฟป่า หรือมีการเกิดไฟป่าเป็นประจำทุกปี หรือมีโอกาสเกิดไฟป่าจากการดำเนินงาน โดยเครือข่ายฯจะได้รับอุปกรณ์เครื่องมือดับไฟป่า พร้อมทั้งจัดหาให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงานและบำรุงดูแลรักษาอุปกรณ์อย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้ ในช่วงก่อนฤดูไฟป่า เครือข่ายจะต้องทำกิจกรรมแนวกันไฟร่วมกับสถานีควบคุมไฟป่าหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ เครือข่ายจะได้รับการสนับสนุนเงินอุดหนุนหมู่บ้านละ ๕๐,๐๐๐ บาท

๒.๑.๓ โครงการหมู่บ้านพิทักษ์ป่ารักษาสิ่งแวดล้อม ดำเนินการโดยสำนักสงงาน มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความร่วมมือและพัฒนาอาชีพทางด้านป่าไม้แบบเศรษฐกิจพึ่งตนเอง ให้ราษฎรในหมู่บ้านที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และพัฒนาป่าไม้เพื่อสิ่งแวดล้อม โดยอยู่บนพื้นฐานแนวความคิดการอยู่ร่วมกันระหว่างคนกับป่า การใช้และพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านป่าไม้ที่เกิดประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของชุมชน การมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมด้านป่าไม้ที่ช่วยในการอนุรักษ์ป่าไม้ การดำเนินการโครงการหมู่บ้านพิทักษ์ป่ารักษาสิ่งแวดล้อมใช้กลยุทธ์การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านป่าไม้กับหมู่บ้านที่มีการอนุรักษ์เป็นอย่างดี ซึ่งมีรากฐานจากเรื่องของการจัดการที่ดิน ในลักษณะหมู่บ้านป่าไม้มาแต่เดิมโดยมีชุมชนในหมู่บ้านเป้าหมาย ๓ ลักษณะ คือ หมู่บ้านป่าไม้เดิม หมู่บ้านโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และหมู่บ้าน รสทป. มีหลายหน่วยงานเข้าไปร่วมกันทำงาน พัฒนา มีการประสานความร่วมมือเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน มีการพิจารณาจุดอ่อน จุดแข็งของพื้นที่นั้นๆ เลือกกลุ่มทำงานด้านอนุรักษ์ เพื่อร่วมกันพัฒนาอาชีพที่ยั่งยืนต่อไป มีการรวมกลุ่มจัดฝึกอบรมโดยวิทยากรชาวบ้านเป็นการนำภูมิปัญญามาใช้ และตั้งคณะกรรมการกลุ่มเพื่อขอรับการสนับสนุนเงินอุดหนุน (เงินอุดหนุนประเภททั่วไปจ่ายให้ไม่ต้องคืน หมู่บ้านละ ๕๐,๐๐๐ บาท)

๒.๑.๔ โครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ดำเนินการโดยสำนักฟื้นฟูและพัฒนาพื้นที่อนุรักษ์ โดยสนับสนุนงบอุดหนุนหมู่บ้านละ ๕๐,๐๐๐ บาท มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านป่าไม้แก่หมู่บ้าน/ชุมชน เครือข่าย สร้างรายได้เสริม แบบพึ่งตนเองให้กับราษฎรในหมู่บ้านที่มีส่วนร่วมและมีกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

๒.๑.๕ เครือข่ายเฝ้าระวังช้างป่าและสัตว์ป่าออกนอกพื้นที่ เริ่มดำเนินการในปี งบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๖ ดำเนินการโดยสำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้หมู่บ้าน/ชุมชน/เครือข่ายมีความเข้มแข็งในการแก้ไขปัญหาช้างป่าและสัตว์ป่าที่ออกนอกพื้นที่อนุรักษ์อย่างมีส่วนร่วม เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนเบื้องต้น ในการแก้ไขปัญหาช้างป่าและสัตว์ป่ารบกวนประชาชน เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างเจ้าหน้าที่และชุมชนในการจัดการแก้ไขปัญหาช้างป่าและสัตว์ป่าออกนอกพื้นที่อนุรักษ์ เพื่อลดความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินของราษฎร รวมทั้งสวัสดิภาพของสัตว์ป่าที่ออกนอกพื้นที่อนุรักษ์ และเพื่อให้เครือข่ายฯ เป็นสื่อกลางในการประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ ทำความเข้าใจ กับประชาชนและชุมชน ในการเฝ้าระวังช้างป่าและสัตว์ป่าออกนอกพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ทั้งนี้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช สนับสนุนเงินอุดหนุนหมู่บ้านละ ๕๐,๐๐๐ บาท

๓. บทวิเคราะห์/แนวความคิด/ข้อเสนอ และข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข

แนวทางการบริหารจัดการเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (อส.อส.) อย่างยั่งยืน ภายใต้ปฏิบัตินโยบายในพื้นที่อนุรักษ์แบบบูรณาการเชิงพื้นที่ ที่เน้นการมีส่วนร่วม และผสมผสานทรัพยากรธรรมชาติ ดังนี้

๓.๑ ระดับนโยบาย

๓.๑.๑ ควรปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเพื่อรองรับการมีส่วนร่วมและความถูกต้องของเครือข่ายในการเข้ามาใช้ประโยชน์และร่วมทำกิจกรรมในด้านต่างๆในพื้นที่อนุรักษ์แบบบูรณาการเชิงพื้นที่

๓.๑.๒ กำหนดสิทธิประโยชน์ หน้าที่ บทบาท คุณสมบัติในการเป็นเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (อส.อส.) ให้ชัดเจน สามารถตรวจสอบได้

๓.๑.๓ กำหนดแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (อส.อส.) ลงในพื้นที่อนุรักษ์แบบบูรณาการเชิงพื้นที่ โดยให้หน่วยงานภายใต้พื้นที่อนุรักษ์แบบบูรณาการเชิงพื้นที่ดำเนินการร่วมกัน

๓.๑.๔ เน้นการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารและการดำเนินงานเกี่ยวกับเครือข่ายต่างๆ เช่น กิจกรรมที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ การจัดการลุ่มน้ำ เพื่อเป็นแนวทางสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและต้องการเป็นเครือข่ายให้กับพื้นที่อนุรักษ์แบบบูรณาการเชิงพื้นที่มากขึ้น

๓.๑.๕ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช จัดประกวดการดำเนินงานเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (อส.อส.) ระดับประเทศ เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้กับเครือข่ายที่มีความเข้มแข็งและประสบผลสำเร็จ อีกทั้งเป็นการกระตุ้นเครือข่ายต่างๆ ทั่วประเทศให้เกิดการตื่นตัว

๓.๒.ระดับปฏิบัติ

๓.๒.๑ พื้นที่อนุรักษ์แบบบูรณาการเชิงพื้นที่ เร่งส่งเสริมประชาสัมพันธ์กิจกรรมเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (อส.อส.) โดยส่งเสริมสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ได้มีโอกาสพบปะพูดคุยกับประชาชนมากขึ้น เช่น เข้าร่วมกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการเรียนรู้ถึงความเป็นอยู่ วัฒนธรรมประเพณีของชุมชนเพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุงการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้มีความสอดคล้องกับวิถีชุมชน ในปัจจุบัน ทั้งนี้เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดี สร้างความเข้าใจระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับประชาชน และสร้างความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ สิทธิประโยชน์ ของการเป็นอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (อส.อส.) ซึ่งจะนำไปสู่การเข้ามามีส่วนร่วมของเครือข่ายมากขึ้น

๓.๒.๒ จัดทำแผนการปฏิบัติงานแบบบูรณาการกับทุกภาคส่วน ทั้งหน่วยงานภาครัฐ องค์กรเอกชน และเครือข่ายประชาชนในภาพรวมของพื้นที่อนุรักษ์แบบบูรณาการเชิงพื้นที่นั้นๆ ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างความร่วมมือและร่วมกันหาแนวทางการปฏิบัติงานที่ถูกต้อง สอดคล้องและเหมาะสมกับพื้นที่และความต้องการของชุมชน โดยการจัดประชุมสัมมนาระหว่างหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง องค์กรเอกชน และประชาชนในระดับพื้นที่ให้มากขึ้น เพื่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะซึ่งกันและกัน

๓.๒.๓ ประเมินผลก่อนและหลังดำเนินกิจกรรมเครือข่ายต่างๆ โดยให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม

๓.๒.๔ จัดประชุม อบรม ทบทวน ติดตามผลการดำเนินงานของเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (อส.อส.) ทุกไตรมาส หรือทุกปี เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดความรักความหวงแหน หรือจัดการประกวดแข่งขันเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (อส.อส.) ระดับพื้นที่อนุรักษ์แบบบูรณาการเชิงพื้นที่นั้นๆ ระดับสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ ทั้งนี้เพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการดำเนินกิจกรรมของเครือข่ายในพื้นที่

๓.๒.๕ พื้นที่อนุรักษ์แบบบูรณาการเชิงพื้นที่ควรส่งเสริมให้เครือข่ายเข้ามามีบทบาทในการทำงานในพื้นที่ให้มากขึ้น เช่น มีการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ สร้างมัคคุเทศก์ในพื้นที่ โดยใช้ประชาชนที่เป็นเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (อส.อส.) เพื่อเป็นการส่งเสริมรายได้ในท้องถิ่นจากการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าที่มีอยู่ในท้องถิ่นของตนเอง จะทำให้เห็นคุณค่าของการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าและมีรายได้เพิ่มขึ้น

๔. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๔.๑ เครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (อส.อส.) มีความเข้มแข็งและยั่งยืน มีการดำเนินกิจกรรมด้านต่าง ในพื้นที่อนุรักษ์แบบบูรณาการเชิงพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

๔.๒ สมาชิกในเครือข่ายมีความรักและหวงแหน และรู้จักการใช้สอยทรัพยากรธรรมชาติอย่างประหยัดตามความจำเป็น และเกิดความยั่งยืน

๔.๓ สามารถจัดระบบการควบคุมไฟป่าในช่วงฤดูแล้งให้ลดลงและช่วยลดปัญหามลภาวะเป็นพิษจากหมอกควันไฟป่า ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาวะโลกร้อนได้อย่างมีส่วนร่วม

๔.๔ มีเครือข่ายในการมีส่วนร่วมเพื่อดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภาคประชาชน

๕. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

๕.๑ จำนวนเครือข่ายที่มีความเข้มแข็งและมีการดำเนินงานต่อเนื่อง

๕.๒ คุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของชุมชนดีขึ้น เช่น รายได้เพิ่มขึ้น รายจ่ายลดลง ชุมชนเข้มแข็ง มีทรัพยากรที่สมบูรณ์ มีการอนุรักษ์อย่างถูกวิธีร่วมกับภูมิปัญญาชาวบ้าน มีปริมาณน้ำเพิ่มมากขึ้นและใช้พอเพียงตลอดทั้งปี เป็นต้น

(ลงชื่อ)

(นายชาติบัญชา เพชรสุก)

วันที่.....๑๐...../.....มกราคม...../.....๒๕๖๗.....

ผู้ขอประเมิน